

יביע אומר - הר גילה

פנחס | גליון 309

יז' תמוז תשפ"ב
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב - 0528445949

זמני היום אופק ירושלים

מוצ"ש	מוצ"ש ר"ת	כניסת שבת
20:22	21:17	19:31

העלון מוקדש לרפואת והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן מובה שלי"מ א | אסתר בת ראושנה | עמית בת תקוה | שיראל בת אור לרפואת - דניאל בן גול, דוד יהונתן דניאל בן מובה, אביסל בת רעיה הי"ו | לידה קלה - עושה בת יונבר | לע"ז - אהרון בן שירין, שמחה בת ראושנה יונג הנגן-חומר בן מול, ורד פרוחיה בת בתיה, שיר בת אסתר | להצלחת - מתפללי בית כנסת 'יביע אומר' הר גילה. יוסף בן רעיה הי"ו

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

הלכות ימי בין המצרים ותענית יז' בתמוז: א. הימים שבין צום שבעה עשר בתמוז, לבין צום תשעה באב, נקראים ימי 'בין המצרים' (החל מיום א' הקרוב), שבהם נכנסו האיובים לירושלים, ופרעו פרעות בישראל, עד יום תשעה באב, שבו החריבו את בית המקדש. ולכן נוהגים כמה מנהגי אבל וצער מיום שבעה עשר בתמוז עד אחר תשעה באב.

ב. חסידים ואנשי מעשה נוהגים אחר חצות היום בימי בין המצרים, לומר "תקון תחל", שבו פסוקים של בכי וצער על חרבן בית המקדש, ומנהג יפה הוא. ויש נוהגים לומר "תקון חצות" בכל ימות השנה בחצות הלילה, ותע"ב.

ג. נוהגים להמנע מלאכל פרי חדש, או מללבוש בגד חדש, שבביל ברכת "שהחיינו", שאי אפשר לומר בימים אלו שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, והוא זמן פורענות וימי צרה ותוכחה לעם ישראל. [ונכון להחמיר בזה גם במוצאי ת"ב, עד ליל יא אב]. **ובשבתות שבתוך ימי בין המצרים מן הדין מותר לברך שהחיינו,** ויש מחמירים. ומיהו לאחר ר"ח אב נכון להחמיר גם בשבת בבגדים חדשים.

ד. פרי שנמצא בשוק זמן מועט, ואחר תשעה באב ספק אם עוד ימצא בשוק, מותר לברך עליו שהחיינו, וטוב להניחו עד השבת. **וכן אישה מעוברת** שרואה פרי חדש ומתאוה לו, רשאית לברך עליו שהחיינו ולאכלו.

ה. מנהג הספרדים בעה"ק ירושלים ת"ו להתיר הנשואין עד ראש חודש אב. ומראש חודש אב עד ט' באב אסור לערוך נשואין, משום דלא מסמנא מלתא.

ו. אסור לעשות רקודים - בימי בין המצרים, שהם מ"ז בתמוז עד ט' באב, אפילו בלי נגינה. **וכל זה ברקודים המתנהלים על פי הדין, אנשים לבד, ונשים לבד, במחיצה מפסקת ביניהם, אבל רקודים מעורבים אנשים ונשים יחדיו, אסורים בהחלט בכל ימות השנה, ושומר נפשו ירחק מהם.**

זכמו כן יש איסור חמור להכנס לבריכה מעורבת או לחוף ים מעורב גם כשמדובר לצורך רפואה, **ויש להורים היקרים לשמור גם על בניהם ובנותיהם** לבל ישלחו אותם לבריכה או לחוף ים מעורב דהוי בכלל אביזרייהו. ויסביר להם את הדבר בדרכי נועם, **ויזכה לדור ישרים מבורך.**

ז. אף על פי שמותר מעיקר הדין לשמוע בשאר ימות השנה שירי קודש המלויים בכלי נגינה, מכל מקום **בימי בין המצרים יש להמנע מלשומעם.** ומיהו בשמחת מצוה כגון בשמחת חתן וכלה, או מילה, או סיום מסכתא, וכדו', מותר לשמוע שירי קודש המלויים בכלי נגינה, **שכל שהיא שמחת מצוה יש להקל בדבר.** ושירה בפה כשהיא דרך הודאה לה' יתברך, בלי כלי נגינה, מותרת אף בימים אלה, ופשוט שמותר להשמיע נעימה בתפילה וכשלומד תורה, וכל שכן בשבתות שבתוך ימי בין המצרים, ואפילו בשבת שחל בה ט' באב.

ח. חמשה דברים אירעו בל"ז בתמוז, בו ביום נשתברו הלוחות, ובוטל התמיד בימי הבית הראשון, והובקעה העיר ירושלים בחורבן השני, ושרף אפוסטומוס את התורה, והועמד צלם בהיכל. **וכל ישראל מתענים בו, כדי לעורר הלבבות ולפתוח דרכי התשובה,** ויהיה זכרון למעשינו הרעים ולמעשה אבותינו שהיו כמעשינו עתה, עד שגרמו להם ולנו אותן הצרות, שבזכרון דברים אלו נשוב להיטיב מעשינו, וכמו שנאמר והתודו את עונם ואת עון אבותם.

ט. התחלת חיוב התענית חל אלא מעלות השחר. ואפשר... המשך בדף אחרון.

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את הרב רפאל מועלם שליט"א המתארח עימנו בשבת - להלן זמני תפילות ושעורי התורה

יום שיש	יום שבת
19:15 שיר העירים	07:45 שחרית ודרשה הרב
19:31 מנחה	16:00 תהילים לילדים
קבלת שבת ודרשת הרב	16:30 שעור תורה עם הרב
ערבית	בבית הכנסת 'יביע אומר'
22:00 שעור תורה	18:00 מנחה ואח"כ סעודה שלישית
עם הרב בבית הכנסת	בבית הכנסת יחד עם הרב
	19:45 שעור תורה עם הרב
	20:12 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו

בשבת הבאה יתארח הרב אברהם פרוז שליט"א

טעמו וראו כי טוב ה'
כל יום בבית הכנסת שחרית בשעה 06:00, מנחה - 20 דק' לפני שקיעה שעור תורה ותפילות ערבית, לאחר ערבית - מתקיים השעור היומי יום א' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך בשעה 21:00 טהרת המשפחה לנשואים בלבד.
יום ב' - הרב אהרון קצין שליט"א - עין יעקב
יום ג' - הרב ניתאי כדורי שליט"א - מוסר
בשעה 21:00 גמרא מסכת תענית.
יום ד' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך בשעה 20:45 חברותות אישיות - ארגון לב לאחים
יום ה' - הרב אהוד דהאן שליט"א - פרשת שבוע
צאור תורה תענית ימי' je פסעה 21:00

'האם אני משתדל לעשות שלום או לא?'

"וידבר ה' אל משה לאמר פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן השיב את חמתי מעל בני..."

השולם - צריך לרדוף אחריו. דהיינו: כאשר יש סכסוך וריב בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, ישתדל אחד מהם ללכת בעצמו ולעשות שלום כדי לגרום אהבה אחווה שלום ורעות בעם ישראל!

כך מובא במדרש "דרך ארץ זוטא" (פרק השלום) אמר רבי יהושע - הקדוש ברוך הוא נקרא שלום, ואף ישראל נקראים שלום. גדול הוא השלום, שברית כהנים כרותה בשלום, רבי יוסי הגלילי אומר: אף שמו של משיח נקרא שלום. ובשעה שמלך המשיח נגלה לישראל, אין פותח אלא בשלום. וגדול הוא השלום שאפילו בשעת מלחמה אין פותחים אלא בשלום. ולכן מי שאוהב שלום ורודף שלום, מקדים שלום ומשיב שלום, הקב"ה מורישו לחיי העולם הזה ולחיי העולם הבא. שנאמר (תהלים ל"ז): "וענווים ירשו ארץ, והתענוגו על רוב שלום".

אחים יקרים - כל אחד נמצא בתוך חברה וכשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות. זהו כלל עצום וחשוב שכל אדם חייב לחיות לפיו. שהרי אם לא כן הוא ימצא את עצמו מתקוטט עם כולם. כיוון שחשוב בליבו תמיד "זה יש לו דעות מוזרות", והוא אדם לא כל כך "יציב", והשלישי בכלל "אין עם מי לדבר". וכו'.

וכן כל אדם צריך למצוא את עצמו, כמו שאומרים העולם "מתקדם קדימה". כלומר אי אפשר "לסחוב" דברים מהעבר שמעוררים מינדים או דברים לא טובים שאחרים עשו לי. קדימה - להבליג ולחשוב על העתיד בצורה חיובית ולהשכין את השלום שכל כך חשוב ונצרך.

לכן כל אחד שיש לו מוח בקדקודו ישים לב לחברה שבה הוא נמצא, יחפש את המעלות הטובות בכל אחד, "יתקדם קדימה", יחשוב חיובי, ישמור על שיח מכבד, יהיה בענוה ותיירת, וכו' וכו' ובכך יזכה להידבק במידותיו של אהרון הכהן ושלמות נפש אמיתית. "וישם לך שלום". שבת שלום.

השקפה יהודית - הרב אהרון קצין

'שלוש הנהגות טובות הנלמדות מפינחס'

בכל שבוע הננו קוראים את פרשת השבוע, כדי שנתעורר, נלמד ונסיק מסקנות לחיינו מתוך מה שנאמר בתורה הקדושה.

מהכתוב: **"בְּקִנְיָא אֶת קִנְיָתֵי בְּתוּכִים"**, לומד ה"אור החיים" **הקדוש** על שלש הנהגות טובות שהיו לו לפינחס, הנהגות שראוי לכל אדם ללמוד אותן וליישמן בפועל: הראשונה שבהן היא - **מסירות הנפש שהיתה לו.** אדם לא יכול לקיים מצוות רק כש"בא לך", או רק שנוח לו. אם קם לו לקום בבוקר לתפלה - מה טוב, ואם לא - לא נורא... אם מסתדר לו להתפנות מעסקיו ולהשתתף בשיעור תורה - מצויין, ואם לא - לא נורא...

זה לא עובד בצורה כזאת. **צריך מסירות נפש לקיום התורה והמצוות!** יהיה מה שיהיה בכל עת, בכל מצב, לאזור עוז ותעצומות לקיים תורה ומצוות.

את הנקודה הזאת למדנו מפינחס שמסר נפשו למען ה' ית', והתורה מדגישה **"בְּקִנְיָא"**, שהוא בכבודו ובעצמו אזור עוז, לקנא את קנאת ה', ולא השליך את המצוה על מישהו אחר.

הנהגה השנייה שלמדנו מפינחס היא, **לעשות את מעשינו לשם שמים.** לפעמים אדם רואה מישהו מדבר בבית הכנסת, באמצע התפילה. הוא ניגש להעיר לו, אבל הסיבה להערה היא משום שיש לו איתו איזשהו חשבון... או שהוא רוצה להראות לכולם עד כמה הוא צדיק ועד כמה מפריעה לו שיחת חולין באמצע התפילה... תוכחה שכזאת אינה לשם שמים!

את הנקודה הזאת למדנו מתוך מה שהתורה כתבה **"אֶת קִנְיָתֵי"**. פינחס קינא אך ורק מתוך כבוד להשם יתברך, ולא מתוך כוונה אחרת.

בהקשר לכך סיפר מורינו ורבינו **ה"בן איש חי"** זצ"ל, מעשה שאירע בבגדד: יהודי עני, מטופל בילדים, היה יושב ולומד בבית המדרש. בשעת לילה כשסיים ללמוד יוצא מבית המדרש, שמע קולות המולה. מה קרה? קבוצה של יהודים וישבים ומשחקים קלפים...
הדבר בער בעצמותיו. הוא ניגש אליהם והחל להוכיחם: "אינכם מתיישים? איך אתם מעיזים לבזבז זמן יקר על טטיות והבלים? מדוע אינכם מנצלים את הזמן ללמוד דף גמרא שילוח אתכם לנצח נצחים?"
דבריו היוצאים מן הלב, נכנסו ללבם. **האיש צודק!** והחלו מיד לבקש את סליחתו... חטאנו, עוינו, פעענו...

"לא ממני אתם צריכים לבקש סליחה", אמר. **"תבקשו סליחה מה' יתברך.** גרמתם צער לה' ית' כשהוא רואה בני אדם המכלים את זמנם לריק".
לאחר מכן, לקחו את כל הכסף ששיחקו ונתנו לאיש. אמרו לו: "אנחנו מכירים את עניינתך הגדולה. הא לך את הכסף במתנה, ויהא הכסף הזה כפרה לפני ה' ית' על כל מה שהקעסנו אותו".

בתחילה הוא סירב לקחת, אולם משהפצירו בו שוב ושוב, וביקשו ממנו שתמורתו יתפלל עליהם שהקב"ה יקבל את תשובתם באהבה וברצון - נאות לקחתו. האנשים הללו אמנם חזרו בתשובה, אך זה לא החזיק זמן רב... הם היו "מכורים" למשחק, כדרכם של כל משחקי הקובייה, המתמכרים למשחקי המזל (בזומיניו זה לוטו, צ'אנס, וכיוצא...), וכעבור תקופה שבו לסורם, והתחילו לשחק כבראוונה. והנה חודש ניסן ממשמש ובא. חג הפסח קרב ועימו הוצאות מרובות. היהודי העני חשב לעצמו: מהיכן אשיג את הכסף הנחוץ לי להוצאות החג? ולפתע הגה רעיון: היות והם חזרו לשחק, אלך שוב להוכיח אותם, אחזיר אותם בתשובה, והם יתנו לי שוב את כספם... אמר ועשה.

משך החל בדברי תוכחתו, נטלו הללו מקלות בידיהם, והחלו להכות בו עד זוב דם. כשהוא מוכה וחבול, צולע על ירכו, החל מדדה רגליו אל רבינו יוסף חיים ה'בן איש חי' ושאל אותו: "מה נשתנה בין הפעם הראשונה לבין הפעם השנייה? מדוע בפעם הראשונה כשהוכחתי אותם, הם נתנו לי כסף, ואלו בפעם השנייה, כשהוכחתי אותם הם נתנו לי מכות?"

נענה ואמר לו: "בפעם הראשונה הוכחת אותם לשם שמים. צער השכינה הוא זה שפָּעָר בעצמותיך. בפעם השנייה הוכחת אותם לשם כסף... רק דברים היוצאים מתוך הלב באמת - הם הנכנסים אל הלב".

הדבר השלישי שלמדנו מפינחס הוא - **קידוש השם ברבים.** אדם יכול לעשות מעשה לשם שמים אך לעשות אותו בצנועה, ובסתור, מבלי שאף אחד ידע ממנו. אולם מי שעושה את המעשה בגלוי, בפומבי, ברבים - יש בכך גם **'קדוש השם'**! את הנקודה הזאת אומר ה"אור החיים" שנרמז זה בתיבה **"בְּתוּכִים"** היינו שקידש את ה' בתוך קהל ועדה, כאשר כל שבט שמעון היו מסביב לאוהל, ופנחס דקר נשיאיהם בפניהם, וזה מה שאמר **"בְּתוּכִים"**.

החשיבות הגדולה שיש בקידוש שם שמים ברבים היא, משום שלדאבונינו נעשות הרבה עבירות בפרהסיא, ואין פוצה פה. עוברים עליהן לסדר היום. לכן, כתשובת המשקל, יש צורך שגם את המצוות נקיים בפרהסיא לעין כל!

הרב הגאון ר' בן ציון מוצפי בספרו **"דורש ציון"** מביא סיפור יפה בהקשר לכך: **רבי שלמה קלוגר** זצ"ל היה גאון אדיר, חיבר מאות חבורים בכל חלקי התורה הקדושה.

בזמנו, באירופה היה הרס רוחני גדול, המשכילים נשאו ראש. רבים מהם היו מתבוללים, נשואים לנשים גויות, ה' ירחם.

היה משכיל אחד שנשא גויה, ולימים נולדה לו ממנה בת. כמובן, הבת הזאת נחשבת גויה גמורה, שהרי היא מיוחסת אחרי האמא. אבל החצוף הזה, לא די שנשא גויה, אלא בא ביום השבת לבית הכנסת, ותכנן לעלות לתורה ולקרוא לבתו שם, ואחר התפילה לערוך **"קדושה רבה"** להולדת הבת...

בין המתפללים בבית הכנסת היה תלמיד חכם אחד, שוחט הקהילה, שלא היה יכול לסבול את חילול ה' הנורא הזה. הרי מי שחי עם גויה - דינו כמי שהמיר את דתו. אסור לו לבוא בקהל, ואינו יכול להצטרף למנין. וכעת הוא עוד מעז לבא לבית הכנסת לעשות קידוש? קם ומחה כנגדו ועשה רעש גדול. כמה אנשים הצטרפו אליו, ובסופו של דבר הצליחו לגרשו מבית הכנסת.

אבי הבת המשכיל, הרעיש עולמות על מה שעשו לו, ובצר לו פנה בתלונה **לרבי שלמה קלוגר זצ"ל**, שהללו שגרשוהו מבית הכנסת גורמים במעשיהם 'מחלוקת'...

שמע רבי שלמה קלוגר ושלח אגרת לאתנו שוחט שפָּנָה גורש את המשכיל הזה [האגרת הזו הודפסה בספרו], וכה כתב לו:

דע לך, שאם אני הייתי במחזה הזה שאתה נוכחתי, הייתי מנשק את העפר שתחת כפות רגליך, ומי יתן והיה חלקי עמך לעולם הבא, כיון שזכית לעשות כמעשה פינחס. היית כפינחס בן אלעזר שבה למחות למען ישמעו וייראו. כי אם יראו כולם שאחד כזה נושא גויה, ועוד בא לבית הכנסת לעשות קידוש, ואין פוצה פה ומצפצף, ילמדו גם הם לעשות כן.
עוד כתב לו הרב באגרת: על מעשה זה מובטח לך שכל נצח. ומנין אני יודע זאת? מפינחס בן אלעזר, שאמר לו הקב"ה: **"הַתִּיּוֹנָה לֹא וּלְזֵרְעוֹ אֶתְרֵיוּ בְּרִית קְהֵל עוֹלָם"**, נתן לו הקב"ה שלום לעולם.

יתן ה' שנוכה תמיד לעשות שלום בינינו לבין עצמינו, בינינו לבין מכירנו וחביירינו, ובעיקר שיהיה שלום בינינו לבין ה' ית', אמנו ואמן. שבת שלום ומבורך.

'נקיות'

בכל המקרים משמע שמשה לא ידע. כאן לא נאמרת שום משמעות כזו. אם כן, מדוע משה מגיש את משפטן לפני ה'. הלא התורה ניתנה לחכמי ישראל לדרוש ב"ג מידות שהתורה נדרשת בהן. אם כך יכול היה לראות האם הן צודקות או לא. אך באמת טמון כאן יסוד נפלא בהבנת המציאות. משה שומע כי בנות צלפחד מזכירות שאביהן לא השתתף במחלוקת של קרח כנגדו. ברגע שמשה שומע זאת הוא חושש שלא יוכל לקחת החלטה אובייקטיבית שאינה משוחדת.

הוא מבין שבאופן אוטומטי דעתו תהיה נוטה לקבל את טענתן. לכן הוא בכלל לא דן בנושא. אלא ישר מקריב את משפטן לפני ה'. הוא יודע שהחלטה אובייקטיבית ואמיתית במקרה זה, רק ה' יכול לתת. מכאן אנו לומדים כמה יש להיזהר בכל נגיעה אישית. לפעמים אדם אפילו לא שם לב לאיזה משפט קטן שגורם לדעתו להיות מוטה לצד כזה או אחר. לעיתים תוך כדי ויכוח בין בני זוג, אחד הצדדים פולט משפט שפוגע בין הזוג השני.

ברגע זה, כל הדינמיקה של הויכוח השתנתה. מהחלפת דעות זה הופך לקרב האשמות. קרב אישי שאין בו מנצחים. ולכן הדבר הראשון הוא : כאשר שומעים משפט אישי. לעצור את הויכוח באותו רגע ולומר כי נשמח להמשיך בהזדמנות אחרת. זוהי גם הסיבה שהולכים למישהו ניטרלי על מנת שיסנן את הפגיעות האישיות.

תפקיד האדם המגשר בזמן הפגישה עם בני הזוג. לשמור על שיח אובייקטיבי ולמנוע משפטים אישיים. כך הזוג יוכל להבין מה הנוכח ביותר עבורם. שבת שלום ומבורך. לייעוץ וסיוע ניתן להתקשר 0523898468.

התורה מביאה בפרשה את ענין בנות צלפחד. "וּתְקַרְבֶנָּה בְּנוֹת צִלְפַּחַד בְּן חֶפְרָן בֶּן גִּלְעָד בֶּן מִכִּיר בֶּן מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֹתָיו מִחֲלָה נָעָה וְחֶגְלָה וּמִלְכָּה וְתַרְצֵה. וַתַּעֲמִדְנָה לְפָנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנֵי אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן וּלְפָנֵי הַנְּשִׂאִים וְכָל הָעֵדָה פָּתַח אֱהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. אֲבִינִי מֵת בְּמִדְבָּר וְהוּא לֹא הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה הַנוֹעֲדִים עַל ה' בְּעֵדַת קֶרַח כִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת וּבְנָיִם לֹא הָיוּ לוֹ. לָמָּה יִגְרַע שֵׁם אֲבִינִי מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֶּן תָּנָה לָנוּ אַחֲזָה בְּתוֹךְ אָחִי אֲבִינִי. וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן לְפָנֵי ה'."

מסבירה הגמרא כי בנות צלפחד טענו טענה הגיונית. הן אמרו כי לאביהן אין בן. אלא רק בנות. והשאלה היא אם הן נחשבות במקום בן או לא. יש שני עניינים המושפעים מההכרה בבנות כתחליף לבן. האחד הוא יבום. (אדם שמת ללא בנים, אשתו צריכה להינשא לאחיו או לעשות חליצה בשביל להתיר לה להתחתן עם אדם שאינו אחיו של בעלה המת).

הענין השני הוא הנחלה. הירושה. טענו בנות צלפחד כי אמנם נאמר בתורה כי הבן יורש את אביו. ולא נאמר כי הבת יורשת את אביה. אך אם הן אינן נחשבות במקום הבן, אזי אמנ צריכה להתייבם. ואילו אנו למדנו שלמרות שנאמר בתורה בפרשת יבום ב"ן", גם בת פוטרת את אמה מיבום.

אם כן משמע אלא כן עומדות במקום בן. אם כך מגיעה להן ירושת אביהן. משה לא מגיב שהן מקריב את משפטן לפני ה'. ולכאורה בעבר ראינו משפט שמשה הקריב לפני ה'. למשל בפרשת בהעלותך לגבי הטמאים שרצו להקריב את הפסח. "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה עֲמְדוּ וְאֶשְׁמְעָה מֵה' צֶיְחָה ה' לָכֶם." "וַיִּצְיַחוּהוּ בְּמִשְׁמַר לְפָרֵשׁ לָהֶם עַל פִּי ה'." במגדף. או " וַיִּצְיַחוּ אֹתוֹ בְּמִשְׁמַר כִּי לֹא פָרַשׁ מֵה' יַעֲשֶׂה לוֹ". במקושש.

חושן משפט- הרב יצחק פריי

'משולחן בית הדין'

הראשון הוא אם מדובר על גדל". דבר המחובר לקרקע. המפורסם שהוא של יהודי, אסור אפילו לגוי לעשות בו מלאכה כמו כן אם מדובר בתשלום של פועל , הכוונה על שעות העבודה ולא מחיר גלובלי.

אך אם סוכם על מחיר כולל, הגוי עושה את המלאכה לעצמו. כי הוא רוצה כבר לקבל את הכסף. ואינו מקבל כסף דווקא על כך שהמלאכה נעשית בשבת.

דבר נוסף הוא שהמלאכה לא תהיה בתוך התחום של היהודי. כמו כן, אסור ליהודי לומר לגוי במפורש שיעבוד בשבת.

וממילא, אם מוחמד לוקח את הרכב לכפרו ביום שישי. ויש לו מספיק זמן לעשות את המלאכה גם לפני ואחרי השבת, ואין יוסף אומר לו לעבוד דווקא בשבת. ובנוסף מסכמים על מחיר כולל, מותר ליוסף לתת למוחמד לתקן את רכבו. שבת שלום.

שאלה : יוסף מעוניין לתקן את רכבו. יש לו מכר ערבי בשם מוחמד שגר בכפר הסמוך למקום מגוריו של יוסף. למוחמד יש מוסך. יוסף סיפר למוחמד כי הוא צריך לתקן את רכבו . אך במהלך השבוע מיום ראשון עד חמישי הרכב נצרך.

מוחמד הציע ליוסף שהוא יקח את הרכב ביום שישי ויחזיר אותו מתוקן ביום ראשון בבוקר.

האם מותר ליוסף לתת את הרכב למוחמד. אפילו שיש אפשרות שמוחמד יעבוד על הרכב גם בשבת?

תשובה: בהלכה יש מספר תנאים האוסרים מלאכת גוי במהלך השבת ברכוש של יהודי.

חידה

1. באילו פרשות בתורה נזכרים כל מועדי השנה?
2. מי היה צלפחד בן חפר? (שבת צ"ו:)
3. כמה ילדים היו לו: א. בנימין? ב. דן?
4. "קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו". כיצד מפרש רש"י כינוי זה?
5. "ונתת מהודך עליו". למה נמשלו משה ויהושע? (עין בבא בתרא ע"ה).

פתרון לחידה משבוע שעבר:

1. חמש מבין פרשיות התורה נקראות בשם אנשים. מה הן הפרשות? **תשובה**- נח, יתרו, קרח, בלק ופנחס.
2. במה זכה בלק שתקרא פרשה על שמו? עיין סוטה מז. **תשובה**- בשכר 42 קרבנות שהקריב בלק, זכה ויצאה ממנו רות שיצאו ממנה דוד ושלמה.
3. מה רמזה האתון לבלעם במשפט: "כי הכיתני זה שלוש רגלים"? (**רש"י**) **תשובה**- רמזה לו: אתה מבקש לעקור אומה שחוגגת 3 רגלים בשנה.
4. בלעם אומר: "הן עם כלביא יקום". איזה ספר מפורסם פותח במשפט: יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת הבורא? **תשובה**- שולחן ערוך.
5. אילו מומים היו לבלעם? (עיין גמרא סנהדרין קה). **תשובה**- חיגר ברגל אחת וסומא בעין אחת.

מפגים אהבת ח'נים

גמ"ח יביע אומר

השאלת ציוד לכל אירוע
השאלת ציוד רפואי
אור- 0502052455

אתי בצקת את התפילין לאחפונה? בליקת תפילין ביביע אומר

חברי הקהילה שואלים

בעניין צום ל"ז בתמוז שיהפך לששון ולשמחה בגאולה הקרובה, מי חייב בתענית, ומה הדין השנה שהצום חל בשבת?

כל ישראל חייבים להתענות בתענית ל"ז בתמוז, ואין לפרוץ גדר, אמנם מעוברות ומניקות אינם מתענות, וכשחל ברית באותו היום וכן חתן וכלה מתענים, ובצום דחוי פטורים מלהתענות, קטנים שלא הגיעו לגיל מצוות פטורים מהתענית ואין צריך לחנכם לשעות, וקטן שנעשה בר מצווה ביום ראשון שהוא צום דחוי, יש לו להתענות ואם הוא חלש יש להקל לו שיתענה כמה שעות להשתתף עם הציבור, והעיקר לפשפש במעשיו וכמו שנאמר קרעו לבבכם ואל בגדכם, ולשוב אל ה' יתברך ולבקש ממנו על הגאולה השלימה, ומכל שכן להתרחק מן המחלוקת כרחוק מזרח ממערב, ששנאת חנם היא סיבת חורבן ביתנו ובתיקון זה תבוא גאולתנו במהרה בימינו אמן.

נאמר בנביא זכריה (פרק ח') "הֲאֵמֶר יְהוָה צְבָאוֹת צוּם הַרְבִּיעִי וְצוּם הַחֲמִישִׁי וְצוּם הַשְּׁבִיעִי וְצוּם הַעֲשִׂירִי יְהִי לְבִית־יְהוָה לְשֶׁשׁוֹן וְלִשְׂמִיחָה וְלִמְעֻדִים טוֹבִים",

ופירושו חכמינו ז"ל צום הרביעי זהו צום ל"ז בתמוז, שהוא הרביעי לחודש ניסן ראש החודשים, וביום זה ארעו חמישה דברים קשים בסדר הדורות, **האחד:** נשתברו לוחות הברית – לאחר מתן תורה עלה משה להר סיני ארבעים יום וארבעים לילה, וכשירד ביום ל"ז בתמוז ראה שעם ישראל חטאו בעבודה זרה במעשה העגל, הלוחות היו כבדים בידו ופרחו האותיות מהם, הרים משה רבינו הלוחות והשליכם מידו, ואמרו בגמרא (עירובין דף נ"ד עמוד א') "אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל רב אחא בר יעקב אמר: אין כל אומה ולשון שולטת בהן" ועוד אמרו חכמינו בכל יום ויום מיום שנשברו הלוחות בת קול יוצאת ומכרזת, או להם לבריות מעלבונה של תורה, למותר לומר כמה יש לבכות ולהצטער על דבר זה שנעשה מחמת מעשה העגל ביום זה. **השני:** בטל התמיד – שבכל יום ויום היו מקריבים בבית המקדש קרבן התמיד, אחד בבוקר והשני בין הערבים, וביום בבית ראשון ובבית שני לא היה במה להקריב התמיד, וביותר שבבית שני היו ישראל משלשלים בידי הרומאים שתי קופות של זהב, והיו הרומאים מעלים להם שני

את עונם ואת עון אבותם. ולכן אנו מרבים בוידוי ובתחנונים בימים אלו.

ומפני תוקף היום חייבים כולם להתענות ביום זה ולא ירצו גדר ואין זה תלוי ברצון הציבור כלל ועיקר, כי קבלו עליהם זה בקבלה גמורה.

והנה תענית דחוייה יש בה כמה נידונים, **האחד** – לגבי בעלי ברית וחתן וכלה, שכתב הריטב"א שבצום רגיל יש להם להתענות ששמחתם היא רגל של יחיד ולא דוחה אבילות של רבים, אמנם בצום דחוי כתב הטור (סימן תקנ"ט) וזה לשונו: מעשה שחל תשעה באב בשבת, והתענית נדחה למחרת היום, והיה רבינו יעב"ץ בעל ברית, והתפלל מנחה בעוד היום גדול, והלך ומל את הבן ורחץ ואכל כל צרכו ולא השלים תעניתו, לפי שיום טוב שלו הוא. וראייה לזה ממה שאמרו בעירובין (מ"א ע"א) אמר רבי אלעזר ברבי צדוק, אני הייתי מבני סנאה בן בנימין וחל תשעה באב בשבת ונדחה לאחר השבת, והתענינו בו ולא השלמנוהו, מפני שיום טוב שלנו היה ע"כ, ונחלקו בזה הפוסקים שהמגן אברהם ועוד סברו שגם בצום דחוי צריכים להתענות ולא יפרשו מן הציבור, והישועות יעקב ועוד כתבו לחלוק על דבריו ושאין לחתן וכלה ובעלי ברית להתענות בצום דחוי, ופסק להלכה בשו"ת יחיה דעת (חלק ג סימן לז) שחתן וכלה בתוך שבעת ימי המשתה שלהם, אינם צריכים להשלים תענית דחוי של שבעה עשר בתמוז, וכן הדין לאבי הבן וסנדק ומוהל ביום המילה. **השני** – לעניין מעוברות ומניקות שבתשעה באב מתענות ובצום דחוי מקילים להם, ומ"מ אין זה נוגע לצום ל"ז בתמוז שממילא פטורות מלהתענות בו. **והשלישי** – שנחלקו הפוסקים בקטן שנעשה בר מצווה ביום ראשון שהוא צום דחוי, האם נאמר שכיוון שקטנים פטורים מתעניות אלו של חורבן ואין צריך לחנכם לתענית, וביום שבת שהוא התענית היה קטן, א"כ הוא אינו חייב בתענית שזה תשלומים למי שהיה חייב בשבת, או שנאמר שהתענית נקבעה ליום ראשון וא"כ חייב להתענות, ופלפל בזה הרבה בשו"ת אבני נזר, ולהלכה כתב מורנו הרב בילקוי (סימן תק"ן סעיף ל"ט) שלכתחילה יתענה ואם הוא חלוש יתענה כמה שעות, אבל קטן אין לו להתענות כלל ויכולים לתת לו לאכול כדרכו.

צבור, יטעם משהו כדי שלא תהיה ברכתו לבטלה. **ובאכילה פחות מכתובת לא איבד תעניתו ורשאי לומר עננו** ביום צום התענית הזה.

יב. עישון סיגריות למי שרגיל בו, מעיקר הדין מותר בכל תעניות צבור ואפילו בתשעה באב. ומכל מקום טוב להחמיר בתשעה באב שלא לעשן, ובפרט בשעת קריאת איכה והקינות בבית הכנסת.

אולם באמת הנכון להמנע בכלל מעישון סיגריות בכל ימות השנה, מאחר שכבר נתפרסם ברבים שלפי דעת גדולי הרפואה בזמנינו העישון מזיק לאדם מאד, ועלול להביא לידי מחלות המסכנות בריאותו של האדם, וכמ"ש הרמב"ם - "שהואיל והיות הגוף בריא ושלם, מדרכי עבודת ה' הוא, שהרי אי אפשר לאדם שיבין בדברי תורה וידע מידיעת הבורא יתברך, והוא חולה וכואב, **לפיכך צריך האדם להרחיק עצמו מן הדברים המזיקים את הגוף ולהתניח עצמו בדברים המבריאים והמחלימים**". ישמע חכם ויוסף לקח.

יג. היחיד, אומר בתפלות שחרית ומנחה "עננו" בשומע תפלה, וחותם בא"י שומע תפלה. ומי שטעה ולא אמר "עננו" אינו חוזר. ונכון שיאמר "עננו" בסיום תפלתו אחר אלהי נצור.

יד. כל שיש ששה מתענים מן הצבור שבבית הכנסת, והכהנים מכלל המתענים, נושאים כפיהם בתפלת

המשך - מורנו ורבינו הלכה למעשה

לאכול ולשתות כל הלילה. ומכל מקום אם ישן בלילה, וקם משנתו קודם עמוד השחר, אסור לו לאכול ולשתות, שהרי הפסיק והסיח דעתו מן האכילה והשתיה. **ואם התנה קודם שהלך לישון שכונתו לקום לאכול או לשתות קודם עלות השחר, רשאי לאכול או לשתות עד עלות השחר.** [ומיהו אכילת פת או עוגה יותר משיעור כביצה נכון להתחיל לאכול כחצי שעה קודם עמוד השחר.] (שו"ת בצל החכמה ח"ג סימן נב)

ולענין שתיה למי ששכח להתנות וקם קודם עמוד השחר ומרגיש צימאון, השותה יש לו ע"מ שיסמוך.

ז. זמן חיוב התענית הוא החל מעלות השחר עד צאת הכוכבים, (והיינו החל משעה וחומש קודם הנץ החמה, עד 20 דקות אחר שקיעת החמה). ומותרים ברחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשימש המטה. והנהוג לרחוץ פיו בשחרית, בתענית אין ראוי לעשות כן, כשיש במים יותר מרביעית. וגומי לעיסה (מסטיק) שיש בו ציפוי של מתיקות אסור ללעוס אותו בתעניות צבור.

יא. טעה ואכל ככותבת (וי"א כזית) ביום תענית צבור, חייב להשלים תעניתו, ואין צריך לפרוע יום אחר תחתיו. ואם טעה ובירך על מאכל או משקה ביום תענית צבור, ומיד נזכר שהוא יום תענית

מנחה של תעניות צבור, כשהיא סמוכה לשקיעת החמה. וכהן שאינו מתענה בתענית צבור לא ישא כפיו במנחה, ולכן יצא לחוץ בעת נשיאת כפים.

טו. בכל ימי תעניות צבור הכתובים במקרא, בשחרית ובמנחה, מוציאים ספר תורה וקוראים בו בפרשת ויחל. חוץ מיום תשעה באב שבשחרית קוראים כי תוליד בנים, ומפטירים אסוף אסיפם.

טז. מי שאינו מתענה מסיבת חולי וכדומה לא יעלה לספר תורה בתענית צבור בקריאת פרשת ויחל. וכהן שאינו מתענה לא יקראוהו לספר תורה לקריאת ויחל, אפילו אין שם כהן אחר, אלא טוב שיצא הכהן מבית הכנסת, ועומד ישראל מתענה לקרות במקום כהן. והוא הדין ללוי שאינו מתענה ואין לוי אחר בבית הכנסת, טוב שיצא מחוץ לבית הכנסת, ויקרא הכהן המתענה במקום לוי.

יז. מי שעודנו שרוי בתענית בשחרית, אלא שחושב שלא להשלים תעניתו עד צאת הכוכבים, דינו כמי שאינו מתענה, ולא יעלה לתורה בפרשת ויחל. אלא שבשני או בחמישי שהוא בלאו הכי יום חיוב קריאת התורה, יכולים להעלות בשחרית יום התענית צבור מי שאינו מתענה.

יט. נוהגים לתת צדקה לעניים במנחה של יום תענית, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ו): "אגרא דתעניתא צדקתא".